

שמות כ"א

כב לא יקם כי כספו הוא: וכי ייצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יעווש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן כד בפללים: ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש: עין תחת עין שן תחת כה שן יד תחת יד רגל תחת רגל: כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה כז תחת חבורה: וכי יפכה איש את עינו עבדו או את עין אמתו כו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו: ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו: כח וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את- כט בשרו ובעל השור נקי: ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בכעליו ולא ל ישמרו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: אם כפר יושת לא עליו ונתן פדיון נפשו ככל אשר יושת עליו: או בן יגח או בת יגח כמשפט לב הזה יעשה לו: אם עבד יגח השור או אמה כסף ושלשים שקלים יתן לו לאדונו והשור יסקל: וכי יפתח איש בור או פי יכרה איש

גמורה כגון כעדי כן נרשעה וינעט והפילו האוסס והכחו: וחיטוקמלה כחמלא הענה - כל שנסו לאוין חלוקת אלא במקום שפרש לך - כי יעווש וכלן שאיש יכול לעגמן בעיניו הכתוב כן יקו: לאו חלון בו מעשה אין לוקן עליו - לקוין עליו לה כפרק נ' (דף י"ז): ואלו חלמון טפר - אם העידו בשאר הענין שהרג את האדם והחמו והחממו את האדם בעליו ספר דמיון (שע"ט) אם טפר יושח עליו ויגו (ש"ס) גמכרין - אם העידוהו שגפסו וימא מה לשלם ויגמור דע לימפר שפסו וימכר בכנכו: אין חלמון טפר עלמון אם הומו כב"ד ויחפר טפר דין להעמיד דין על חלמון טפר וכלו כב"ד חמל ויחפר טפר כב"ד פלוט ולקמן חמל טפר טפרא כפרה - לכפר עליו טפר את האדם והחמו והחממו

כראמון ואין משלמין את הכופר את הכופר קסברי כופרא כפרה והני לאו בני כפרה ניהו מאן תנא כופרא כפרה אמר רב הסרא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא דתניא *ונתן פדיון נפשו ודמי ניוק רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר דמי מויק מאי לאו כהא קא מיפלגי דמר סבר כופרא מבוטא ומר סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה והכא כהא קא מיפלגי מר סבר 'כרניוק שיימינן ומר סבר בדמויק שיימינן מאי טעמיהו דרבנן נאמר השתה (ג) למטה ונאמר השתה למעלה מה להלן בדניוק אף כאן בדניוק ורבי ישמעאל ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מידו כי שיימינן בדניוק שיימינן ואין נמכרין בעבד עברי סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה לדידיה דמינו דאיהו לא *נורבן אינהו נמי לא מיודבטו אבל היכא דלית ליה לדידיה אע"ג דאית להו לדידהו מיודבטו (א"ל רבא) ולימרו ליה אי אנת הוה לך מי הוה מיודבנת אנן נמי לא מיודבנינן אלא *סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה אי לדידיה או לדידהו אבל היכא דלית ליה לא לדידיה ולא לדידהו מודבטו א"ל רבא *ונמכר בגנבתו אמר ר' אבהו *בגנבתו ולא בזממו: משום ר' ע' אמרו וכו': מאי טעמא דר"ע קסבר *קנסא הוא וקנס אין משלם ע"פ עצמו אמר רבה חדע שדרי לא עישו מעשה [ונדרגים] ומשלמין אמר רב נחמן חדע שדרי ממין ביד בעלים ומשלמים כפי

והדריק את הדריק והרשע את הרשע ויהי אסון כן הוה הרשע. משום והדריק את הדריק והרשע את הרשע. אלא כגון דאית עדים והרשע הדריק והדריק הרשע. ואינו שדרי אחריו והדריק את הדריק דסקיקא והרשע את הרשע כלומר שייכו להנה שדרי קסא רשעים והיה אם כן הכות הרשע. אבל מלא דלא חענה אין לוקן משום דהוה ליה לא שאין בו מעשה: תרי ד' רבנים נאמרו בעדים ונסמן אין נעשין כן נרשעה או כן חרצה ואין טלון לערו מקלם ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין לעבד עברי. משום ר' עקיבא אמר וכו' אין משלמין [על מי עצמן]. אין נעשין כן נרשעה וכו' ואין טלון לערו מקלם שאמרו הוא ינוס הוא ולא נוסמין. ואין משלמין כופר מאי טעמא כופרא כפרה דא והני לאו בני כפרה ניהו כיצד נתן שהעירו כי שדרי של פלוני הוה פלוני שחייבין אותו טפר ובסאזא ווסמין אין משלמין את הכופר. ואין נמכרין בעבד עברי. מאי טעמא אמר רבא דאמר קרא אם אין לו ובמדי בכנכו בכנבה נמכר ולא בוסמו. משום ר' עקיבא אמר אף אין משלמין על מי עצמן. (א) כפרשי ובגד הקבו כהלואים על זה הפי".

גמ' מכות ב'

זה שיש מביין ענין יום יצאת מצרים

דברים ב

י כִּי יִקְרָא קוֹן-צִפּוּר לַפְּנֵיךָ בְּדָרֶךְ בְּכָל-עֵץ אֲוֹ עַל-הָאָרֶץ אֲפֹרָחִים אֲוֹ
 בִּיצִים וְהָאֵם רִבְצָת עַל-הָאֲפֹרָחִים אֲוֹ עַל-הַבִּיצִים לֹא-תִקַּח הָאֵם עַל-
 י הַבָּנִים: שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת-הָאֵם וְאֶת-הַבָּנִים תִּקַּח-לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ
 ח וְהָאֲרֶכֶת יָמִים: כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לַגֹּגֶךָ וְלֹא-
 ט תָּשִׂים דָּמִים בְּבִיתְךָ כִּי-יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ: לֹא-תוֹרַע פְּרָמֶךָ כְּלָאִים פֶּן-
 י תִּקְדַּשׁ הַמְּלָאָה הַזֹּרַע אֲשֶׁר תוֹרַע וּתְבוֹאֵת הַכֶּרֶם: לֹא-תִחַרְשׁ
 יׁ בְּשׁוּר-וּבַחֲמֶר יַחֲדוּ: לֹא תִלְבַּשׁ שְׁעָטָנוּ צִמְרֹן וּפְשָׁתִים יַחֲדוּ: וְדָלִים
 יׂ תַעֲשֶׂה-לָּךְ עַל-אֲרֻבַּע כַּנּוֹפּוֹת כְּסוּתֶךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה-בָּהּ: כִּי-

קמ"ל: **בתנ"י** *הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקה ואינו משלח
 ורכבים אומרים "משלח ואינו לוקה זה הכלל 'כל מצוה לא תעשה שיש
 בה קום עשה אין לוקין עליה: **גמ'** בעי רבי אבא בר ממל מעמא דרבי
 יהודה כשום דסבר לאו שניחק לעשה לוקין עליו או דלמא בעלמא סבר
 לאו שניחק לעשה אין לוקין עליו והכא היינו מעמא משום דקסבר שלח
 מעיקרא משמע תא שמע גבב וגזלן ישנן בכלל מלקות דרבי ר' יהודה
 והא הכא דלאו שניחק לעשה הוא דרובנא אמר "לא תגזול" והשיב את
 הגזלה שמע מינה מעמא דר' יהודה משום דקסבר לאו שניחק לעשה
 לוקין עליו אמר ליה ר' זירא לאו אמנא לבו כל מחניהא דלא תניא בי
 רבי
 ללאו דבעמד ושלח והפטר קאי ואכתיז לוי ועשה הוא ולא בעי קרא כלל לדבר מליה ואנא ידענא דלון עשה דוחה את לא תעשה ועשה:
 וכו' לרבי יהודה דאמר . במהג' לוקה ואיז משלח ואמר לקין הייט מעמא דרבי יהודה דקסבר שלח מעיקרא משמע כלומר לא תקח
 האם אבל כשחמלאה שלחה ואם לקחה לא קאמר קרא דלשלחה הא הו ליכא לאוקמא כשעבר ונעלה דהא חפילו לדבר כדמות עשה
 ליכא ולא בעי שילוח דכיון דנעלה עבדיה ללאו ועשה דלאו בעמד ושלח קאי: על מנה לשלחה . ואפילו לרבי יהודה בעמד זלמה
 קאי דהא לא עבדיה ללאו ואי נמי לא משלחה וו ליכא לאו דהא כבר לקחה בדיבור ווא לא קרינא ביה לא תקח ועשה איכא וס'ד
 ליתי עשה דמתרע ולידחיה להכי אינטריך קרא: ומאי אולמיה דעשה . דמתרע מעשה דשלוח דחוסק אדעתייה דנדחיה: ימחה על
 המים . פרעה סוקה יס בה הכרות הרבה כדמות: אמר בהשמים המטה . כמאן דאמר בעמד קטן (דף יז) ימי ספירו וקל ותומר
 לימי חלוטו: אהלו וז אשמו: שובו לכם לאהליכם לנשותיכם שאסרתים לכם ואמרתיה אל תגשו אל אשה (שמות יט): **בתנ"י** טעמא
 דרבי יהודה דלוקה מפרש בעמרא: ואיז משלח . דאיסר דעבר עבד: אין לוקין עליו . דלהכי נהק לעסה לומר אם עבר על
 הלאו יעשה ואם ויגלל לא תקח האם ואם לקח שלח משלח: זה הכלל וכו' אין לוקין עליו . הלא אם כן לא קיימו תוך כדי דבר למאן
 דתני קיימו ולא קיימו אלא משלח תוך כדי דבר ואיז לוקה ואם לא שלח לוקה ולריך לשלח אחר לקחה משמע ולמאן דתני בטלו ולא
 בטלו בעי ער שישמש אשה ואי לא לא לק: **גמ'** בעלמא . כגון לא תגזול והשיב את הגזלה דהאם ליכא למימר קודם גזילה
 משמע דאם לא גזל מה ישיב: שלח מעיקרא משמע . הכי קאמר קרא לא תקח האם אבל מה יס עלך לעשות כשחמלא קן
 שלח משלח את האם ואין כאן ניהק לעשה אלא עבדת עשה ולא העשה מפני שהעשה קדם: והשיב את הגזלה . איך על פי שכתוב
 אחרון כפרעה על כרמך לאו שיהק לעשה הוא שאין השבה קודם גזילה וכגזול עבר על לא תגזול נמלא העשה נקטוה לאחר גזילה:
 רבי

גמ' חולין קמא.